

บทที่ 5

บทสรุปผลการศึกษา

5.1 สรุปผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจประกอบอาชีพหาบเร่-แผงลอยอาหาร ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทราบสภาพทั่วไปของผู้ประกอบการและลักษณะการประกอบธุรกิจหาบเร่ แผงลอย รวมไปถึงปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีผลต่อการเข้ามาประกอบอาชีพหาบเร่แผงลอยอาหาร ตลอดจนทราบถึงความรู้ความเข้าใจเรื่องความปลอดภัยในอาหารของอุตสาหกรรมอาหารหาบเร่ แผงลอยในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลจากประชากรกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ค้าหาบเร่ แผงลอยอาหารในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 4 แขวงตามเขตการปกครองในเทศบาลนครเชียงใหม่ ได้แก่ แขวงนครพิงค์ แขวงศรีวิชัย แขวงเม็ງราย และแขวงกาวิละ สามารถสรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

5.1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่ากลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย มีอายุอยู่ในช่วง 40-49 ปี และมีสถานภาพสมรส ในด้านการศึกษามีระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมากที่สุด รองลงมา มีระดับการศึกษาประถมศึกษา ส่วนใหญ่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 1-3 คน มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่หากเป็นผู้ที่อพยพมาจากต่างจังหวัดจะเข้ามาเพื่อหางานทำหรือย้ายตามครอบครัว ด้านที่พักอาศัย ส่วนใหญ่พักอาศัยในบ้านที่เป็นเจ้าของ และไม่มีอาชีพอื่นนอกเหนือจากการขายอาหารหาบเร่แผงลอย

ด้านเศรษฐกิจของผู้ค้าหาบเร่ แผงลอยส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ย 10,001-20,000 บาทต่อเดือน และมีรายจ่ายไม่เกิน 10,000 บาท โดยก่อนหน้าที่จะมาประกอบอาชีพหาบเร่ แผงลอยอาหารนั้นส่วนใหญ่ประกอบอาชีพอื่นมาก่อน โดยมาเป็นอาชีพรับจ้างและมีรายได้เฉลี่ยจากอาชีพเดิม 5,001-10,000 บาทต่อเดือน ซึ่งทำให้เกิดความไม่พอเพียงของรายได้ จึงหันมาทำอาชีพหาบเร่แผงลอยอาหารแทน เพราะให้ผลตอบแทนและมีอิสระที่มากกว่าอาชีพเดิม

จากสภาพการดำเนินงานของผู้ค้าหาบเร่แผงลอยอาหารพบว่า ผู้ค้าส่วนใหญ่เป็นแผงลอยอาหารโดยจะทำงาน 5-8 ชั่วโมง และทำงานทุกวัน เป็นเจ้าของกิจการที่ทำงานเองทุกอย่างโดยไม่มีการจ้างแรงงาน และหามีโอกาสผู้ค้าส่วนใหญ่เลือกที่จะไม่เปลี่ยนอาชีพและจะไม่มีการเปลี่ยนแปลงสินค้าบริการที่ขาย โดยมาผู้ค้าเข้ามาสู่อุตสาหกรรมอาหารหาบเร่ แผงลอยโดยการแนะนำของบุคคลในครอบครัวหรือญาติ

ในส่วนของปัญหา อุปสรรคและแนวทางแก้ไขที่ผู้ค้าหาบเร่แผงลอยอาหารได้เสนอแนะ ส่วนใหญ่มีปัญหาในเรื่องพื้นที่การขาย จำนวน 21 ราย ความสะอาดและฝุ่นละออง จำนวน 7 ราย และ ผู้ค้าที่ประสบกับปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำทำให้รายได้ลดลง จำนวน 3 ราย

5.1.2 การวิเคราะห์ความเป็นอิสระของตัวแปรที่ส่งผลต่อการตัดสินใจประกอบอาชีพหาบเร่แผงลอยอาหาร ด้วยวิธีไคสแควร์ (Chi-Square)

พบว่าปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเข้ามาประกอบอาชีพหาบเร่ แผงลอยอาหาร คือ สถานภาพสมรส จำนวนสมาชิกในครอบครัว และลักษณะที่อยู่อาศัย

ในส่วนปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเข้ามาประกอบอาชีพหาบเร่ แผงลอยอาหาร คือ รายได้เดิมเมื่อเทียบกับรายได้ปัจจุบัน ระยะเวลาในการว่างงาน และการชักจูงเข้าสู่อาชีพ

5.1.3 การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจประกอบอาชีพหาบเร่ แผงลอยอาหาร ด้วยวิธีการวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติก (Logistic Regression Analysis)

เป็นการวิเคราะห์ด้วยวิธี Marginal Effect ผลการศึกษาได้ค่า log likelihood function เท่ากับ -67.744 ค่า Chi-Squared เท่ากับ 111.1390 ค่า McFadden R² เท่ากับ 0.4580649 และปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเข้าสู่อาชีพหาบเร่แผงลอยของกลุ่มตัวอย่าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 คือระดับการศึกษา (EDU) สถานภาพสมรส (STA) รายได้เดิมเมื่อเทียบกับรายได้ปัจจุบัน (INCO) ระยะเวลาในการว่างงาน (UE) การชักจูงเข้าสู่อาชีพ (KNOW) สามารถสรุปได้ดังนี้

ระดับการศึกษา (EDU) ผู้ค้าที่มีระดับการศึกษาสูงกว่ามัธยมต้น จะมีโอกาสตั้งใจเข้าสู่อาชีพหาบเร่แผงลอยอาหารมากกว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาไม่เกินมัธยมต้น ร้อยละ 26.85

สถานภาพสมรส (STA) ผู้ค้าที่อยู่ในสถานภาพโสดจะมีโอกาสตั้งใจเข้าสู่อาชีพหาบเร่แผงลอยอาหารน้อยกว่าผู้ที่อยู่ในสถานภาพสมรส ร้อยละ 49.34

รายได้เดิมเมื่อเทียบกับรายได้ปัจจุบัน (INCO) ผู้ค้าที่มีรายได้เดิมน้อยกว่าหรือเท่ากับรายได้ปัจจุบัน จะมีโอกาสตั้งใจเข้าสู่อาชีพหาบเร่แผงลอยอาหารมากกว่าผู้ค้าที่มีรายได้เดิมมากกว่ารายได้จากการประกอบอาชีพหาบเร่แผงลอยอาหาร ร้อยละ 66.56

ระยะเวลาในการว่างงาน (UE) ผู้ค้าที่มีระยะเวลาในการว่างงานเพิ่มขึ้น 1 เดือนจะมีโอกาสตั้งใจเข้าสู่อาชีพหาบเร่แผงลอยอาหารลดลง ร้อยละ 23.95

การชักจูงเข้าสู่อาชีพ (KNOW) ผู้ค้าที่มีคนรู้จักชักจูงเข้าสู่อาชีพนี้จะมีโอกาสที่จะตั้งใจเข้าสู่อาชีพหาบเร่แผงลอยอาหารน้อยกว่าผู้ที่ไม่มีคนรู้จักชักจูงเข้าสู่อาชีพนี้ ร้อยละ 43.81

5.1.4 การวิเคราะห์ความรู้ความเข้าใจของผู้ประกอบการที่มีต่อธุรกิจอาหาร

คำถามในข้อ 11 ถามว่า อาหารปรุงสำเร็จที่วางขายทั่วไป ควรมีการอุ่นทุกๆ 4 ชั่วโมง เพื่อป้องกันการบูด มีจำนวนผู้ที่ตอบถูกน้อยที่สุด จำนวน 64 คนจากกลุ่มตัวอย่าง 200 คน รองลงมาคือข้อ 8 ถามว่า ใบอนุญาตการจัดตั้งสถานที่จำหน่ายอาหาร และใบอนุญาตการจำหน่ายสินค้าในที่สาธารณะ มีอายุ 2 ปี ซึ่งมีผู้ตอบถูกจำนวน 101 คน และในส่วนของคำถามที่มีผู้ตอบถูกมากที่สุด คือคำถามข้อที่ 5 ถามว่า ซ้อน ส้อม ตะเกียบ ควรเก็บในภาชนะโปร่ง สะอาดและมีการปกปิด ซึ่งมีจำนวนผู้ตอบถูก 198 คน ข้อที่มีคนตอบถูกมากที่สุดรองลงมาคือข้อ 3 ถามว่า ล้างภาชนะด้วยน้ำยาล้างภาชนะ และน้ำสะอาดอย่างน้อย 2 ครั้ง มีจำนวนผู้ตอบถูก 197 คน ตามลำดับ

จากผลการทดสอบทางสถิติด้วยวิธี Kruskal-Wallis Test พบว่า ค่าเฉลี่ยของอันดับ (Mean Rank) ในแง่ศรัทธามีค่ามากที่สุด ซึ่งหมายความว่าแง่ศรัทธามีความรู้ความเข้าใจในเรื่องอาหารปลอดภัยดีที่สุดในส่วนของค่าสถิติทดสอบ Chi-Square มีค่าเท่ากับ 0.116 ที่ $df = 3$ และ Asymp. Sig. เท่ากับ 0.99 ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนดคือ $\alpha = 0.05$ จึงทำการยอมรับ H_0 นั่นคือ ค่ามัธยฐานของคะแนนความรู้ความเข้าใจในเรื่องสุขาภิบาลอาหารในแต่ละแง่มีระดับความรู้ความเข้าใจไม่แตกต่างกัน

5.2 ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

5.2.1 ผลจากการศึกษาลักษณะทั่วไปของอุตสาหกรรมหาบเร่แผงลอยพบว่า จำนวนจุดผ่อนปรนที่ถูกต้องตามกฎหมายในบางแง่ยังมีไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้ค้าหาบเร่แผงลอยอาหาร จึงทำให้มีผู้ค้าอีกจำนวนมากที่ฝ่าฝืนตั้งร้านในพื้นที่ที่ผิดกฎหมาย ซึ่งเป็นการกีดขวางการจราจรและเป็นการยากที่เจ้าหน้าที่จะดูแลได้ทั่วถึง ดังนั้นทางหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องควรจัดสรรพื้นที่

การทำให้เพียงพอต่อความต้องการของผู้ค้า โดยคำนึงถึงแหล่งที่ตั้งว่ามีผู้คนผ่านไปมามากน้อยเพียงใด และในด้านการมีที่จอดรถเพื่อความสะดวกของผู้บริโภคในการซื้อสินค้าโดยไม่กีดขวางทางสัญจร

5.2.2 ระดับการศึกษา โดยผู้ค้าส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับสูงกว่ามัธยมต้น ซึ่งเป็นการดีอยู่แล้วแต่ทางหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องควรจัดการฝึกอบรมเพิ่มเติมในด้านภาษาและด้านการตลาด เพื่อเป็นอีกช่องทางในการเพิ่มยอดขายและเพิ่มรายได้ให้แก่ผู้ค้า

5.2.3 สถานภาพสมรส จากผลการศึกษาพบว่าผู้ค้าส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสซึ่งมีภาระที่ต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในครัวเรือนเป็นจำนวนมาก ดังนั้นทางรัฐบาลควรให้การช่วยเหลือในด้านแหล่งเงินทุนเพื่อที่ผู้ค้าจะได้นำไปขยายกิจการเพื่อให้มีรายได้เพียงพอกับรายจ่ายและมีเงินเก็บออม

5.2.4 รายได้เดิมเมื่อเทียบกับรายได้ปัจจุบัน ซึ่งผลการศึกษาพบว่ารายได้จากการค้าหาบเร่แผงลอยอาหารที่เพิ่มขึ้นเป็นแรงจูงใจในการเข้ามาประกอบอาชีพหาบเร่แผงลอยเพิ่มมากขึ้น อาจเนื่องมาจากผู้ค้าไม่พอใจกับรายได้จากอาชีพเดิมที่ไม่เพียงพอกับรายจ่ายที่สูงขึ้น ดังนั้นทางหน่วยงานของรัฐควรมีการพัฒนาและส่งเสริมความรู้ความสามารถของผู้ประกอบการในด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยจัดหาช่องทางการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ และการส่งเสริมการขายที่มีประสิทธิภาพ เพื่อเป็นการลดจำนวนผู้ค้าหาบเร่แผงลอยอาหารในอนาคต

5.2.5 ระยะเวลาในการว่างงาน จากผลการศึกษาพบว่าผู้ค้าส่วนใหญ่ที่ว่างงานเป็นเวลานานก่อนเข้ามาประกอบอาชีพหาบเร่แผงลอยอาหาร ดังนั้นหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องควรจัดการอบรมวิชาชีพให้แก่ผู้ว่างงาน และมีโครงการสนับสนุนแหล่งเงินทุนเพื่อการนำไปประกอบอาชีพอื่นเพื่อลดจำนวนของผู้ค้ารายใหม่ที่จะเข้าสู่อาชีพหาบเร่แผงลอยอาหาร

5.2.6 การชักจูงเข้าสู่อาชีพ จากผลการศึกษาพบว่าผู้ค้าที่ไม่มีผู้ชักจูงเข้าสู่อาชีพหาบเร่แผงลอยอาหารมีโอกาสตั้งใจเข้ามาประกอบอาชีพมากกว่า ซึ่งหมายถึงผู้ค้ามีการตัดสินใจเข้าสู่อาชีพนี้ด้วยตนเอง จึงควรมีเจ้าหน้าที่เข้าไปแนะนำ ให้ความรู้และให้คำปรึกษาในการประกอบอาชีพหาบเร่แผงลอยอาหารเพื่อที่ผู้ค้าจะได้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการปฏิบัติตัวในด้านสุขาภิบาลอาหารที่ถูกต้อง

5.2.7 ผลการศึกษาเรื่องความรู้ความเข้าใจในของผู้ประกอบการที่มีต่อการประกอบธุรกิจอาหารของผู้ค้าหาบเร่แผงลอยอาหาร พบว่าผู้ค้าหาบเร่แผงลอยอาหารในแต่ละแขวงมีระดับความรู้ความเข้าใจในเรื่องสุขาภิบาลอาหารที่ไม่แตกต่างกัน แต่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในด้านการสุขาภิบาลอาหารควรมีการจัดอบรมอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง เนื่องจากยังมีผู้ค้ารายใหม่ที่สนใจเข้ามาประกอบอาชีพหาบเร่แผงลอยอาหารเรื่อย ๆ ซึ่งทำให้การควบคุมคุณภาพของอาหารเป็นไปได้ยาก

5.3 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

5.3.1 งานวิจัยฉบับนี้ศึกษาเฉพาะผู้ค้าหาบเร่แผงลอยอาหารในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่เท่านั้น จึงควรมีการขยายพื้นที่การศึกษาในบริเวณอื่นหรือครอบคลุมทั้งจังหวัดเชียงใหม่

5.3.2 ควรทำการศึกษาให้ครอบคลุมทุกประเภทของหาบเร่แผงลอย ซึ่งไม่เพียงแต่เฉพาะหาบเร่แผงลอยอาหารเท่านั้น

5.3.3 ยังมีปัจจัยอื่นๆ อันได้แก่ เงินลงทุนครั้งแรกในการประกอบอาชีพ ระยะเวลาที่อยู่ในจังหวัดเชียงใหม่ก่อนการประกอบอาชีพนี้ เป็นต้น เพื่อให้ครอบคลุมปัจจัยในการตัดสินใจเข้าสู่อาชีพหาบเร่แผงลอยอาหารมากขึ้น

5.3.4 การวิจัยครั้งนี้ใช้กลุ่มตัวอย่างผู้ค้าหาบเร่แผงลอยอาหารเพียง 200 รายเท่านั้น ซึ่งเป็นจำนวนที่น้อยเมื่อเทียบกับจำนวนผู้ค้าหาบเร่แผงลอยในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ซึ่งมีเป็นจำนวนมากและมีผู้ค้ารายใหม่เข้ามาประกอบอาชีพนี้เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ดังนั้นควรมีการเก็บตัวอย่างผู้ค้าหาบเร่แผงลอยอาหารในจำนวนที่มากขึ้น เพื่อที่จะสามารถหาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้ามาประกอบอาชีพหาบเร่แผงลอยอาหารในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ให้ได้ครอบคลุมมากที่สุด

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved